

Εκ των ομιλιών του π. Ιωάννου Ρωμανίδου

«Περί καθάρσεως, φωτισμού και αγιασμού»

Η πίστις είναι συνεργασία της ψυχής με το Άγιο Πνεύμα, το οποίο εγκαινιάζει την θεραπεία της νόσου της ιδιοτελούς αγάπης και την μεταβάλλει εις αγάπην η οποία «ου ζητεί τα εαυτής». Τέλος της θεραπείας αυτής είναι η θέωσις.

Μέχρι το 8^ον αιώνα οι δυτικοί ε γνώριζον μόνον τον Αυγουστίνον ο οποίος αγνοούσε την Πατερικήν παράδοσιν. Ό,τι οι Φράγκοι εδέχθησαν από τους Πατέρας, το υπέταξαν εις τα πλαίσια σκέψεως του Αυγουστίνου, την αποστολικήν διαδοχήν, κατενόησαν ως μαγικήν δύναμιν και εχρησιμοποίησαν μέσω του φόβου της θρησκευτικής και στρατιωτικής και εξουσίας των ομοειθών επισκόπων των, δια υποταγήν των λαών. Η διδασκαλία του Αυγουστίνου περί προπατορικού αμαρτήματος και απολύτου προορισμού εβοήθησαν τους Φράγκους εις το έργον τους. Εις την παράδοσιν αυτήν των φονέων επισκόπων, ιερέων και μοναχών, θέτει θεολογικήν σφραγίδα γράφων ο «άγιος» Βερνάρδος Clairvaux: «ο φονεύων δια την Φραγκολατινικήν θρησκείαν δεν πράττει κανέν κακόν, αλλά καλόν». Η ιερά εξέτασις βασανίζει και θανατώνει τους ανυποτάκτους. Η άκτιστος δόξα, την οποίαν έχει ο Χριστός κατά φύσιν, είναι παράδεισος δια τους ορθοδόξους, δια δε τους απίστους καί αμετανοήτους η ίδια δόξα είναι το άκτιστον πυρ το αιώνιον και η κόλασις.

Η παραβολή του φτωχού Λαζάρου και του πλουσίου είναι σαφής. Ο πλούσιος βλέπει αλλά δεν μετέχει (Λουκ. 16, 19 – 31). Τα κεφάλαια 12 έως 15 της Α' προς Κορινθίους φανερώνουν την εκκλησίαν ως σώμα Χριστού. Ο μετανοών μεταβαίνει από την κάθαρσιν εις τον φωτισμόν υπό την καθοδήγησιν αυτών που είναι ναοί του Αγίου Πνεύματος και μέλη του σώματος του Χριστού και αποτελούν το «βασιλείον ιεράτευμα". Οι βαθμίδες φωτισμού αρχίζουν με τα «γέννη των γλωσσών». Επικεφαλής της τοπικής Εκκλησίας είναι οι «προφήται» οι οποίοι έλαβαν την ιδίαν αποκάλυψιν με τους αποστόλους και μαζί μ' αυτούς αποτελούν «το Θεμέλιον της Εκκλησίας», όπως οι ιατροί είναι το θεμέλιον των νοσοκομείων. Τα «γέννη των γλωσσών» είναι το θεμέλιον της οικοδομής όλων των άλλων χαρισμάτων. Τα «γέννη των γλωσσών» ανήκουν εις όλα τα επίπεδα των χαρισμάτων εντός του σώματος του Χριστού.

Η Εκκλησία εις την περιγραφήν του Παύλου ομοιάζει με ψυχιατρικήν κλινικήν. Ο μη βλέπων την θέαν του Χριστού (την δόξαν του Θεού) δεν είναι φυσιολογικός. Η αρρώστια συνίσταται εις την εξασθένησιν της καρδιάς από την δόξαν του Θεού και την υποδούλωσιν της εις τον κόσμον μέσω των λογισμών. Ούτως ο έσω άνθρωπος νεκρώνεται. Δηλαδή η Αγάπη υποδουλώνεται εις τα ένστικτα και την μεταμορφώνουν εις εγωιστικήν ενέργειαν. Υποβαθμίζεται εις απλήν αναζήτησιν

επιβιώσεως – ευτυχίας. Η θεραπεία αρχίζει με την κάθαρσιν απ' όλους τους λογισμούς (καλούς και κακούς) και τον περιορισμό των εις την διάνοιαν. Συγχρόνως η νοερά ενέργεια επιστρέφει με την νοεράν ευχήν εις την καρδίαν. Ο σκοπός δεν είναι η απόκτησις Στωικής απαθείας (κατάργησις της συμπαθείας) αλλά η ψυχή να γίνει ναός Θεού. Ο Παύλος ομιλεί δια τα «γένη γλωσσών» που συμπεριλαμβάνουν προσευχάς και ψαλμούς του Πνεύματος του Χριστιανού εν τη καρδία, τα οποία ακούονται μόνον από όσους έχουν το ίδιον χάρισμα. Οι Κορίνθιοι εις την κατάστασιν του φωτισμού είχαν εισάγει καινοτομίαν να τελούν ιερὰς ακολουθίας νοερώς παρόντων των «ιδιωτών» που δεν είχαν λάβει ακόμα τα «γένη των γλωσσών»... και δεν οικοδομούντο.

Ο Παύλος δεν λέγει ότι ο εις διερμηνεύει εκείνα που έτερος λέγει «γλώσσαις». Έκαστος ερμηνεύει αυτά που ο ίδιος λέγει «γλώσσαις». Δηλαδή το λαλείν γλώσσαις καθ' εαυτό γίνεται εν τη καρδία και όχι μεγαλοφώνως. Οι προσευχές και οι ψαλμοί αδιαλείπτως ενεργούμενοι νοερώς εν τη καρδία τουτέστιν «τα γένη των γλωσσών» μεταμορφώνουν τον πιστόν εις ναόν Αγίου Πνεύματος και μέλος του σώματος του Χριστού και του βασιλείου ιερατεύματος. Η υπό του πνεύματος Αγίου μεταβίβασις εκ της διανοίας εις την καρδίαν προσευχών και ψαλμών, είναι η δικαίωσις και ζωοποίησις του έσω ανθρώπου και η θέα του Χριστού «δι' εσόπτρου εν αινίγματι». Λοιπόν κάθαρσις – φωτισμός – αγιασμός ή δοξασμός (=έλευσις του τελείου) δηλαδή θέα του Χριστού εν δόξη «πρόσωπον προς πρόσωπον» ... θέωσις, αποκάλυψις...

Η προσευχή εν τη καρδία (=γλώσσα), η γνώσις και η προφητεία μαζί με την πίστιν και την ελπίδα καταργούνται διότι αντικαθίστανται απ' τον ίδιον τον Χριστόν. Η Αγάπη δεν εκπίπτει.

Δοξασμός είναι η μέθεξις ψυχής και σώματος εις την αθανασίαν και αφθαρσίαν με την τελείωσιν της Αγάπης. Δύναται να είναι θέα μικράς ή μακράς διαρκείας.

Ο νεωστί θεωθείς, βλέπει τα πάντα γύρω και μέσα εις το άκτιστον φως... τα αποκαλυπτόμενα μυστήρια παραμένουν ανέκφραστα. Ο θεούμενος ούτε τρώγει, ούτε πίνει, ούτε κοιμάται... ούτε κουράζεται... δεν κρυώνει ή δεν ζεσταίνεται. Τα φαινόμενα αυτά εις τους βίους των αγίων, δεν είναι θαύματα αλλ' η αποκατάστασις της υγείας της νοσούσης ανθρωπίνης φύσεως. Τα άφθαρτα άγια λείψανα τι λέγουν εις ημάς; Η κάθαρσις, ο φωτισμός της καρδίας και η θέωσις είναι ο στόχος των μετανοούντων. Οι μάρτυρες και οι νεομάρτυρες είναι απόδειξις του μυστηρίου του Σταυρού, κατά των δυνάμεων του σκότους ως και το κήρυγμα ελευθερίας. Ρήματα και νοήματα που είναι αντίθετα εις τον αγιασμόν και απομακρύνουν από την κάθαρσιν, είναι αιρετικά! Αυτό είναι το κλειδί των αποφάσεων των 7 Οικουμενικών Συνόδων. Ουδέποτε εδέχθησαν οι Πατέρες την διδασκαλίαν του Αυγουστίνου και των ακολουθούντων αυτόν Λατίνων, ότι η Εκκλησία κατανοεί βαθύτερα την πίστιν και τα δόγματα με την πάροδον του χρόνου... Κάθε δοξασμός (θέωσις) μέσω των αιώνων είναι μετοχή εις «πάσαν την

Αλήθειαν» της Πεντηκοστής, η οποία ούτε αύξησιν ούτε βαθυτέραν κατανόησιν επιδέχεται. Θεολόγος σημαίνει κατά πρώτον και κύριον λόγον, ότι είναι ειδικός εις τας μεθοδείας του διαβόλου.

Το σημαντικώτερον αποτέλεσμα της φραγκεύσεως της ορθοδόξου θεολογίας τον 18^{ον} και 19^{ον} αιώνα, είναι η εξαφάνισις από τα δογματικά εγχειρίδια, της υπάρξεως των μελών του σώματος του Χριστού εντός των πλαισίων της καθάρσεως και φωτισμού και της θεώσεως, παρ' ότι τα λειτουργικά κείμενα ταύτα προυποθέτουν. Το μυστήριον της Ιερωσύνης προϋποθέτει την θέωσιν δηλαδή την προφητείαν «μη αμέλει του εν σοι χαρίσματος, ὃ εδόθη σοι δια προφητείας μετά επιθέσεως των χειρῶν του πρεσβυτερίου» (Α' Τιμοθ. 4,14).

Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης λέγει ότι αιρέσεις εμφανίζονται εις εκείνας τας Εκκλησίας όπου δεν υπάρχουν προφήτες. Ο λόγος είναι ότι προσπαθούν να κοινωνήσουν με τον Θεόν μέσω του λογικού στοχασμού και της περί Θεού φαντασίας, αντί μέσω του φωτισμού και δοξασμού. Η διδασκαλία των Λατίνων, ότι η χάρις είναι κτιστή, ουδεμία θέσιν έχει εις την παράδοσιν των Οικουμενικών Συνόδων. Ο Αυγουστίνος συγχέει τον φωτισμόν και την θέωσιν με την έκστασιν των νεοπλατωνικών και συμφωνεί μ' αυτούς (τους φιλοσόφους) ότι δεν μετέχει το σώμα εις την θεωρίαν του Θεού. Ταυτίζει τον δοξασμόν ή την θέωσιν με την ικανοποίησιν της δίψας για ευδαιμονία και με την μετά θάνατον ζωήν. Γράφει ο Αυγουστίνος ότι οι προφήτες έβλεπον και ήκουον τον Θεόν μέσω γινομένων εκ του μηδενός και αφανιζομένων εις το μηδέν κτισμάτων, κατά βούλησιν του Θεού. Είναι αυτά που κατεδίκασε το 1341 η Σύνοδος εν Κωνσταντινουπόλει... δηλαδή την διδασκαλίαν του Βαρλαάμ. Η βασιλεία του Θεού είναι η άκτιστος ενέργεια και δόξα δια της οποίας ο Θεός βασιλεύει τον κόσμο και εις την οποίαν μετέχουν τα καθαιρόμενα, φωτιζόμενα και δοξασμένα μέλη της Εκκλησίας. Εις την προσευχήν του Αγίου Πνεύματος εν τη καρδιά «στεναγμοίς αλαλήτοις (Ρωμ. 8, 26)» δεν είναι μέθεξις εις το σώμα του Χριστού. Πρέπει ν' ανταποκριθή κανείς εις αυτήν (την προσευχήν του Αγίου Πνεύματος) με την ιδικήν του αδιάλειπτον ευχήν του πνεύματός του, εν τη καρδιά. Έτσι το «Πνεύμα συμμαρτυρεί τω Πνεύματι ημών ότι εσμέν τέκνα Θεού» (Ρωμ. 8, 17).

Ο Θεός καλεί εξ ίσου τον καθένα εις ΜΕΤΑΝΟΙΑΝ, αλλά όλοι δεν ανταποκρίνονται. Οι Λατίνοι πιστεύουν ότι η θέα του Θεού είναι ο Παράδεισος και η έλλειψις της θέας του Θεού είναι η κόλασις. Δηλαδή απορρίπτουν το θεμέλιον της διδασκαλίας της Αγίας Γραφής και των Πατέρων, ότι όλοι οι άνθρωποι θα ιδούν την δόξαν του Θεού εν Χριστώ, αλλ' όλοι δεν θα μετάσχουν. Ο δυτικός πολιτισμός και το Ισλάμ πάσχουν από την νόσον αναζητήσεως ιδιοτελούς – εγωιστικής ευδαιμονίας. Αυτό είναι η ασθένεια όλης της ανθρωπότητας. Θεραπεία είναι η κάθαρσις, ο φωτισμός και ο δοξασμός (αγιασμός) .

